

Kauppa 2010 -päivä
Päivittäistavarakaupan aamupäivä 30.9.2009

Välillisen verotuksen rooli elintarvikkeiden ja eräiden muiden tuotteiden hinnanmuodostuksessa

Hanna Karikallio
Pellervon taloudellinen tutkimuslaitos PTT

Tausta

- Ruuan hinta yksi syksyn kuumimmista puheenaiheista: ruuan hintakehityksen lisäksi huomenna voimaan tuleva arvonlisäveron alennus on puhuttanut ja herättänyt myös arvostelua
- Suomessa ruuan hintataso on EU-maiden korkeimpia... mutta Suomessa myös ruuan verotus on EU-tasolla huomattavan korkeaa
- Verotus on se osa ruuan hinnanmuodostuksessa, johon päästään helpoiten käsiksi

Tarkastelun tavoite

Mitä ruoka maksaisi eri EU-maissa, jos hinnoista poistetaan arvonlisävero?

- Ruuan arvonlisäverokannat eri EU-maissa 0-25%
→ verotus merkittävä tekijä ruuan hinnanmuodostuksessa
- Elintarvikkeiden lisäksi tarkastellaan vertailukohtina myös muita hyödykkeitä ja palveluita

Menetelmä

- Laskelmat pohjautuvat Euroopan tilastoviranomaisen Eurostatin ostovoimapariteettiin
- Ostovoimapariteetti mittaa, kuinka paljon valuutalla voi ostaa tavaroita ja palveluita; se siis muuttaa maiden valuuttakurssit ostovoimaltaan yhtäläisiksi
- Indeksoitu: EU27 = 100
- Tarkastelussa hyödynnettävä hintatasoindeksi saadaan jakamalla ostovoimapariteetti maan rahayksikön valuuttakurssilla

Menetelmä

- Tarkastelussa muodostetaan uusi indeksi, jossa kunkin maan tiettyihin hyödykkeisiin ja palveluihin liittyvä yleisin arvonlisäverokanta korvataan EU:n keskimääräisellä arvonlisäverokannalla
- jokaiselle maalle saadaan uusi indeksiluku (EU27=100)
- EU:n keskimääräinen ALV-% on laskettu EU-maiden ALV-prosenttien keskiarvona painotettuna maan asukasmäärällä
- Jos maalla on käytössä useita arvonlisäverokantoja, laskelmissa huomioidaan yleisin ALV-%

Iman arvonnisäveroa suomalaisen ruuan hintaero EU-tasoon kapenee

*Indeksiluku EU:n
keskim. arvonnisävero-
prosentilla*

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>	<i>Arvonnisävero-%</i>			
Tanska	143,2	25	Irlanti	135,5
Irlanti	126,2	0	Luxemburg	123,3
Suomi	123,3	17	Tanska	123,0
Luxemburg	118,3	3	Belgia	115,1
Ruotsi	116,3	12	Suomi	113,1
Italia	115,3	10	Italia	112,5
Itävalta	113,7	10	Kypros	112,3
Belgia	113,7	6	Iso-Britannia	111,5
Saksa	106,1	7	Ruotsi	111,5
Ranska	105,9	5,5	Itävalta	110,9
Kypros	104,6	0	Ranska	107,7
Iso-Britannia	103,9	0	Saksa	106,4
Kreikka	99,5	9	Kreikka	98,0
Slovenia	95,4	8,5	Espanja	97,0
Espanja	94,0	4	Slovenia	94,4
Hollanti	88,2	6	Malta	93,3
Malta	86,9	0	Hollanti	89,3
Viro	86,2	18	Portugali	87,2
Portugali	85,3	5	Tsekki	78,8
Latvia	83,8	21	Viro	78,4
Unkari	82,4	20	Puola	76,5
Tsekki	80,0	9	Latvia	74,3
Slovakia	79,4	19	Unkari	73,7
Liettua	75,3	19	Slovakia	71,6
Puola	73,4	3	Liettua	67,9
Romania	69,8	19	Romania	63,0
Bulgaria	65,6	20	Bulgaria	58,7

Arvonlisäveron vaikutus ruuan hintaan

- Indeksiluku Suomessa **123,3** → Suomessa ruoka 23,3 % kalliimpaa kuin EU27:ssa keskimäärin
- Indeksiluku Suomessa EU:n keskimääräisellä ALV-%:lla **113,1** → Suomessa ruoka 13,1 % kalliimpaa kuin EU27:ssa keskimäärin
- → yli 40 % EU27:n keskimääräisen hintatason ylittävästä hintaosuudesta Suomessa johtuu korkeasta ruuan ALV:sta

Leipä ja viljatuotteet ovat Suomessa kalliita

*Indeksiluku EU:n
keskim. arvonlisävero-
prosentilla*

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>			
Tanska	156,9	Tanska	134,7
Suomi	139,9	Irlanti	133,3
Ruotsi	127,7	Suomi	128,3
Itävalta	124,7	Luxemburg	124,1
Irlanti	124,2	Kypros	123,8
Luxemburg	119,1	Ruotsi	122,4
Kypros	115,3	Itävalta	121,7
Espanja	115,2	Espanja	118,9
Belgia	114,7	Belgia	116,1
Italia	110,0	Italia	113,5
Kreikka	107,4	Saksa	105,9
Saksa	105,6	Kreikka	105,8
Ranska	99,3	Ranska	101,0
Slovenia	98,7	Iso-Britannia	100,1
Portugali	97,4	Portugali	99,6
Iso-Britannia	93,3	Slovenia	97,6
Viro	87,7	Hollanti	88,3
Hollanti	87,2	Malta	86,1
Tsekki	82,3	Tsekki	81,0
Latvia	81,6	Viro	79,8
Liettua	81,5	Puola	73,9
Unkari	80,2	Liettua	73,5
Malta	80,2	Latvia	72,4
Slovakia	77,4	Unkari	71,7
Puola	70,9	Slovakia	69,8
Bulgaria	59,1	Bulgaria	52,9
Romania	55,9	Romania	50,4

Samoin kalliita ovat vihannekset ja hedelmät

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>		<i>Indeksiluku EU:n keskim. arvonlisäveroprosentilla</i>	
Tanska	137,7	Irlanti	136,5
Luxemburg	130,5	Luxemburg	136,0
Suomi	129,7	Iso-Britannia	121,1
Irlanti	127,2	Suomi	119,0
Ruotsi	123,4	Ruotsi	118,3
Italia	116,7	Tanska	118,2
Saksa	113,2	Italia	113,9
Iso-Britannia	112,8	Saksa	113,6
Itävalta	110,3	Ranska	109,6
Ranska	107,7	Itävalta	107,6
Belgia	100,9	Kypros	105,4
Kypros	98,2	Belgia	102,2
Espanja	98,0	Espanja	101,1
Viro	93,8	Slovenia	92,7
Slovenia	93,7	Hollanti	90,0
Hollanti	88,9	Malta	85,7
Latvia	86,0	Viro	85,3
Malta	79,8	Puola	80,5
Puola	77,2	Portugali	78,3
Liettua	76,8	Latvia	76,3
Portugali	76,6	Kreikka	74,9
Kreikka	76,1	Tsekki	71,7
Slovakia	73,3	Liettua	69,3
Romania	72,9	Slovakia	66,1
Tsekki	72,8	Romania	65,8
Unkari	71,4	Unkari	63,9
Bulgaria	56,5	Bulgaria	50,5

Maitotuotteet ovat Suomessa monia muita EU-maita edullisempia

Indeksiluku EU:n keskim. arvonlisäveroprosentilla

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>			
Kreikka	139,6	Irlanti	143,1
Irlanti	133,3	Kreikka	137,5
Kypros	127,6	Kypros	137,0
Italia	121,7	Malta	123,7
Tanska	119,5	Luxemburg	119,6
Malta	115,2	Italia	118,8
Belgia	115,1	Belgia	116,6
Luxemburg	114,8	Iso-Britannia	113,7
Suomi	112,9	Portugali	106,4
Iso-Britannia	105,9	Suomi	103,6
Portugali	104,1	Tanska	102,6
Itävalta	100,9	Espanja	102,1
Slovenia	100,2	Slovenia	99,1
Unkari	100,1	Ranska	98,9
Espanja	98,9	Itävalta	98,5
Bulgaria	98,6	Ruotsi	94,4
Ruotsi	98,5	Tsekki	93,8
Viro	98,4	Saksa	90,1
Ranska	97,2	Unkari	89,5
Latvia	95,4	Viro	89,5
Tsekki	95,3	Bulgaria	88,2
Romania	92,8	Latvia	84,6
Saksa	89,8	Romania	83,7
Slovakia	88,9	Hollanti	81,2
Liettua	87,6	Slovakia	80,2
Hollanti	80,2	Liettua	79,0
Puola	75,5	Puola	78,7

Myös lihatuotteet ovat Suomessa edullisia

*Indeksiluku EU:n
keskim. arvonlisävero-
prosentilla*

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>			
Tanska	146,7	Irlanti	139,4
Ruotsi	131,4	Luxemburg	127,7
Irlanti	129,9	Tanska	126,0
Suomi	123,8	Ruotsi	125,9
Itävalta	123,6	Ranska	124,9
Belgia	123,3	Belgia	124,9
Ranska	122,8	Iso-Britannia	124,5
Luxemburg	122,5	Itävalta	120,6
Italia	119,0	Saksa	119,1
Saksa	118,7	Italia	116,1
Iso-Britannia	116,0	Suomi	113,6
Hollanti	102,7	Hollanti	104,0
Kreikka	95,3	Kreikka	93,8
Slovenia	87,0	Kypros	86,5
Espanja	83,4	Espanja	86,1
Kypros	80,6	Slovenia	86,1
Portugali	79,1	Portugali	80,9
Unkari	75,4	Malta	76,0
Viro	72,6	Unkari	67,4
Latvia	71,0	Tsekki	66,9
Malta	70,8	Viro	66,0
Tsekki	67,9	Latvia	63,0
Slovakia	67,1	Puola	62,6
Liettua	62,3	Slovakia	60,5
Puola	60,1	Liettua	56,2
Romania	58,0	Romania	52,3
Bulgaria	53,6	Bulgaria	47,9

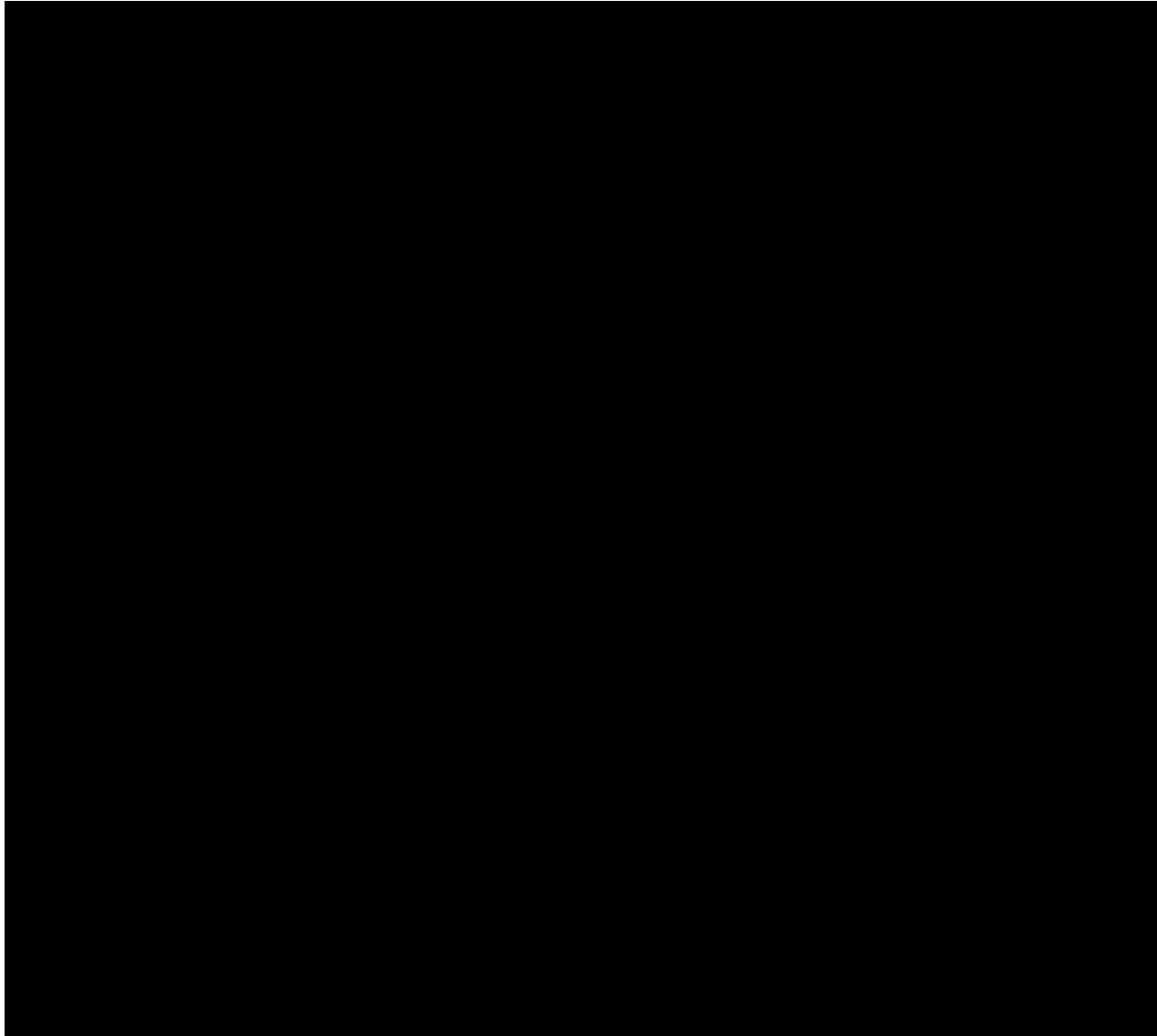
Henkilökuljetuksen hinta on Suomessa EU:n kärkipäässä

*Indeksiluku EU:n
keskim. arvonlisävero-
prosentilla*

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>	<i>Arvonlisävero-%</i>			
Tanska	145,6	0	Tanska	161,6
Iso-Britannia	121,0	0	Iso-Britannia	134,3
Suomi	116,8	8	Suomi	120,0
Ruotsi	114,1	19	Hollanti	116,3
Hollanti	111,0	6	Saksa	108,4
Irlanti	110,8	21,5	Ranska	107,8
Itävalta	107,8	20	Ruotsi	106,4
Saksa	104,5	7	Belgia	104,6
Malta	103,0	18	Irlanti	101,2
Ranska	102,4	5,5	Luxemburg	100,6
Belgia	99,9	6	Itävalta	99,7
Italia	97,5	10	Italia	98,4
Portugali	96,4	20	Espanja	97,6
Espanja	94,1	7	Malta	96,9
Luxemburg	93,4	3	Kypros	94,8
Kypros	92,3	8	Slovakia	89,8
Unkari	88,0	20	Portugali	89,2
Kreikka	85,8	9	Kreikka	87,4
Slovakia	85,8	6	Slovenia	86,4
Slovenia	84,4	8,5	Viro	85,9
Viro	81,3	5	Unkari	81,4
Puola	81,0	22	Latvia	80,9
Latvia	76,6	5	Liettua	80,0
Liettua	75,7	5	Tsekki	74,5
Tsekki	73,1	9	Puola	73,7
Romania	69,2	19	Bulgaria	69,6
Bulgaria	67,1	7	Romania	64,6

Kallista on myös ravintolaruokailu

Suomessa myydään EU:n kalliimpia vaatteita

*Indeksiluku EU:n
keskim. arvonlisävero-
prosentilla*

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>	<i>Arvonlisävero-%</i>			
Suomi	122,6	22	Suomi	118,6
Ruotsi	118,8	19	Ruotsi	117,8
Slovakia	116,6	25	Viro	117,0
Belgia	113,3	21	Luxemburg	115,2
Kreikka	112,9	19	Kreikka	111,9
Luxemburg	112,3	15	Belgia	110,5
Slovenia	112,0	20	Malta	110,2
Malta	110,2	18	Slovenia	110,2
Italia	109,8	20	Slovakia	110,1
Tanska	109,5	25	Italia	107,9
Viro	108,1	9	Saksa	106,2
Itävalta	107,6	20	Itävalta	105,8
Saksa	107,1	19	Tanska	103,4
Puola	103,9	22	Kypros	103,1
Tsekki	101,9	19	Tsekki	101,0
Hollanti	100,5	19	Puola	100,5
Kypros	100,5	15	Espanja	100,2
Latvia	99,5	19	Hollanti	99,7
Espanja	98,5	16	Iso-Britannia	98,9
Portugali	98,0	20	Latvia	98,7
Iso-Britannia	96,4	15	Portugali	96,4
Unkari	95,4	20	Unkari	93,8
Ranska	94,9	19,6	Ranska	93,6
Irlanti	90,7	21,5	Irlanti	88,1
Liettua	88,3	21	Liettua	86,1
Romania	86,2	19	Romania	85,5
Bulgaria	83,8	20	Bulgaria	82,4

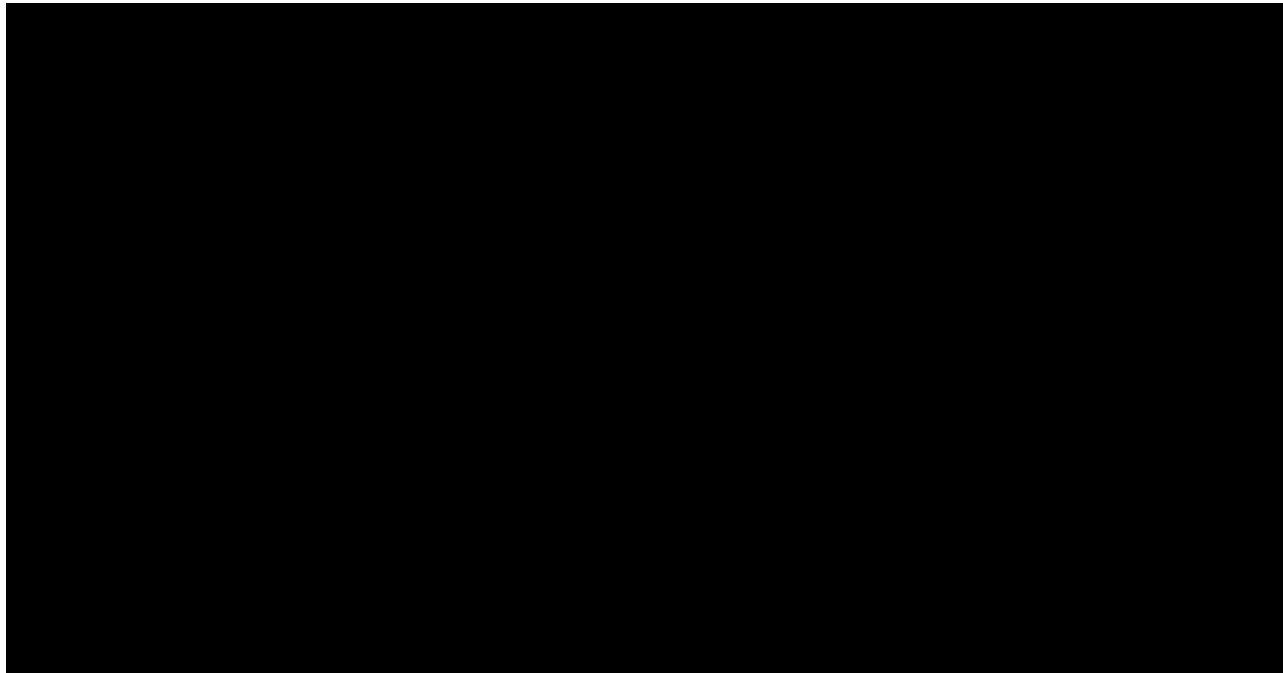
Telekommunikaatio on Suomessa EU:n keskihintaa edullisempaa

*Indeksiluku EU:n
keskim. arvonlisävero-
prosentilla*

<i>Kuluttajahintaindeksi</i>	<i>Arvonlisävero-%</i>			
Espanja	125,0	16	Espanja	128,9
Slovakia	120,3	25	Iso-Britannia	120,8
Ranska	116,7	19,6	Ranska	116,8
Iso-Britannia	116,1	15	Slovakia	115,2
Belgia	113,4	21	Belgia	112,1
Kreikka	111,1	19	Kreikka	111,7
Italia	106,4	20	Italia	106,1
Unkari	102,6	20	Unkari	102,3
Portugali	102,4	20	Portugali	102,1
Tseki	100,9	19	Tseki	101,4
Irlanti	100,6	21,5	Irlanti	99,1
Puola	94,3	22	Saksa	93,6
Itävalta	93,8	20	Itävalta	93,5
Saksa	93,1	19	Puola	92,5
Malta	89,5	18	Viro	92,0
Hollanti	87,7	19	Malta	90,8
Suomi	85,8	22	Luxemburg	89,2
Tanska	85,8	25	Hollanti	88,2
Luxemburg	85,7	15	Latvia	84,8
Latvia	84,3	19	Suomi	84,2
Slovenia	84,2	20	Slovenia	84,0
Viro	83,8	9	Tanska	82,1
Romania	78,3	19	Romania	78,7
Bulgaria	75,0	20	Bulgaria	74,8
Ruotsi	66,1	19	Ruotsi	66,5
Liettua	64,7	21	Liettua	64,0
Kypros	48,4	15	Kypros	50,4

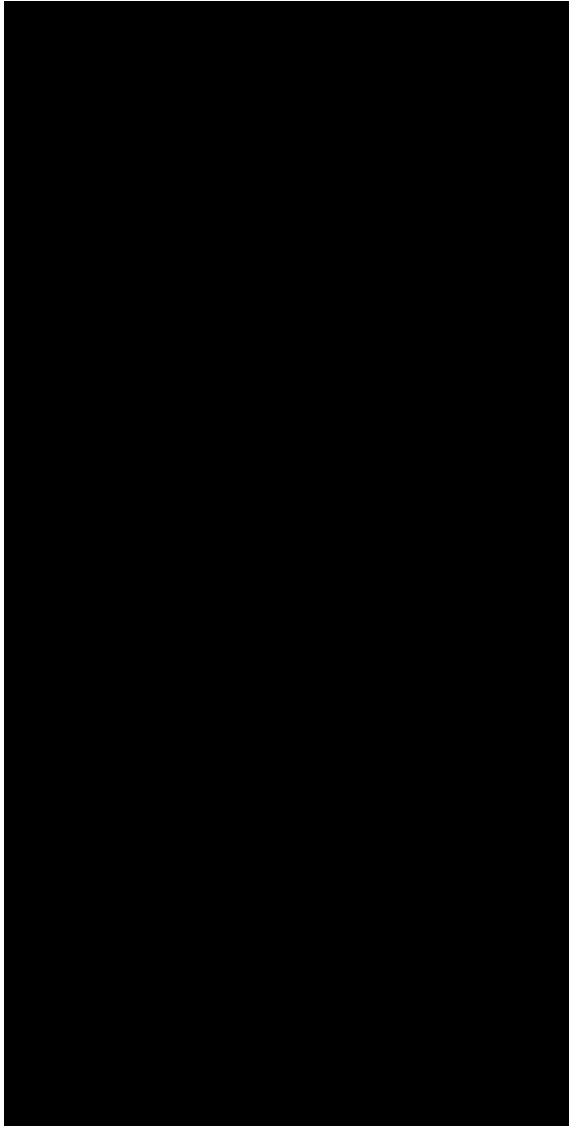

Arvonlisäverokannat Suomessa ja EU:ssa keskimäärin

Kuluttajien ostovoima

- Euroopan elintasoerot näkyvät, kun tarkastellaan ruuan osuutta kulutusmenoista.
- Jälleen yksi selittävä tekijä ruuan kulutusosuuksien eroissa on erilainen arvonlisäverotus

Yhteenveto

- Suomessa on korkeampi hintataso kuin EU:ssa keskimäärin: pätee sekä elintarvikkeisiin että useimpiin muihin hyödykkeisiin ja palveluihin.
- Suomessa on yleisesti myös korkeampi arvonlisäverotus kuin EU:ssa keskimäärin: erityisen suuri ero on elintarvikkeiden arvonlisäveroasteissa (liki 10%).

Yhteenveto

- Tulokset osoittavat, että arvonlisäverotuksen poistaminen hintaindeksistä tasoittaa huomattavasti ruuan hintaeroa Suomen ja monien muiden EU-maiden välillä.
- Hintaero tasoittuu eniten juuri elintarvikkeiden osalta, koska ero ALV-asteissa on suuri: EU-hintavertailussa suomalaiset elintarvikkeet ovat ALV-tasoinnin jälkeen alemmalla sijalla kuin monet muut hyödykkeet ja palvelut